

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Dîtîqa (nouum) ḥadāta (testamentum)

Parisiis, 1584

Cap. XIII.

urn:nbn:de:hbz:466:1-39367

47 Dixit autem ei quidam, Ecce mater tua, & fratres tui foris stant querentes te alloqui.

48 At ipse respondens dicenti sibi, ait, Quæ est mater mea, & qui sunt fratres mei?

49 Et extendens manum in discipulos suos, dixit, Ecce mater mea & fratres mei.

50 Quicumque enim fecerit voluntatem Patris mei qui in cælis est: ipse meus frater & soror, & mater est.

C A P. XIII.

1 In illo die exiens Iesus de domo, sedebat secus maris:

2 Et congregatæ sunt ad eum turbæ multæ, ita vt in nauiculam ascendens sederet, & omnis turba stabat in littore.

3 Et locutus est eis multa in parabolis, dicens, Ecce, exiit qui seminatur, seminare.

4 Et dum seminatur, quedam ceciderunt secus viam, & venerunt volucres cæli, & comederunt ea.

5 Alia autem ceciderunt in petrosa, vbi non habebant terram multam, & continuo exorta sunt, quia non habebant altitudinem terre.

6 Sole autem orto æstuaerunt: & quia non habebant radicem, aruerunt.

7 Alia autem ceciderunt in spinas: & creuerunt spinæ, & suffocauerunt ea.

& ἑτέρες foris stātes & fratres tui materna ecce quidā autē ei dixit 47 אמר לה דין אנש האאמדך ואחיד קימין לבר ובעין quæ ei g dixerat ei & dixit respōdit verò ipse tecū vt loquātur דנמללון עמך; 48 הו דין ענא ואמר למן דאמר לה מן discipulos suos ad manū suā & extēdit frēs mei sunt & g mater mea est היאמי ומן אנון אחיו 49 ופשט אידרר לות תלמידוהי volūtātē facit verò quicūq; frēs mei & ecce mater mea ecce & ait ואמר הו אמי והא אחיו 50 כלנש דין דעבר צבינה & mater mea & soror mea frater me^o ipse est qui in cælis est prīs mei דאבי דבשמייא הויו אחי וחתי ואמי:

Caput 13 קפלאון יג

ieiunij secundæ septimanæ in sabbatho quarti diei דיום ארבעא בשבטא דשבטא דהרוין דצומא

maris littus iuxta & sedit domo de Iesus egressus est die autē in illo 1 ברו דין יומא נפק ישועמן ביתא ויתב על יד ימנא; & sederit vt cōsēderit ita multe turbæ ad eum & cōgregatæ sunt 2 ואתכנשו לותה כנשא סניאא איך דנסק נתבלה

maris littus supra stabat turba & tota in naui 3 באלפא וכלה כנשא קאם הוה על ספר ימנא; exiit ecce & dixit in parabolis cum illis loquebatur & multa 3 וסני ממלל הוא עמהון כפלאותא ואמר הא נפק

vij manū iuxta qd caderet sicut seminaret & cū ad seminādū seminator 4 זרועא למזרע; 4 וכד זרע אית דנפל על יד אורחא petram super cecidit & aliud & comedit illud aus & venit 5 ואתא פרחתא ואבלתה; 5 ואחרנא נפל על שועא

quia exortū est hora & eadē multa gleba non erat vbi 6 איכא דלית הוא מרדא סניאא וכר שעתה שוח ממל sol autē ort^o est cum terræ profunditas non erat 7 דלית הוא עומקא דארעא; 6 כד דנה דין שמשא inter cecidit & aliud exaruit radix ei non erat & quia æstuauit 7 חם ומשל דלית הוא לה עקרא יכשו; 7 ואחרנא נפל בית & suffocauerūt illud spinæ & ascenderūt spinas 8 כובא וסלקו כובא וחנקוהי

47 εἶπε δὲ τις αὐτῷ, ἰδοὺ ἡ μήτηρ σου καὶ οἱ ἀδελφοί σου ἔσταντες ἔξω σου καλοῦσά σε. 48 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπε πρὸς αὐτὸν λέγων, τίς ἐστὶν ἡ μήτηρ μου, καὶ τίνας εἰσὶν οἱ ἀδελφοί μου; 49 καὶ ὁμαρτῆρας τῶν μαθητῶν αὐτοῦ, εἶπεν ἰδοὺ ἡ μήτηρ μου καὶ οἱ ἀδελφοί μου. 50 ὁ δὲ ἔειπεν ὅτι πῶς ποιοῦσι τὸ ἄλημα τῶ πατρὸς μου τὰ ἐν οὐρανοῖς, αὐτοῖς μου ἀδελφοί, καὶ ἀδελφαί, καὶ μήτηρ ἐστέ.

Κεφ. ιγ.

1 Ἐν δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἔξω τῆς οἰκίας, ἐκάθητο πρὸς τὸ πλάγιον τῆς θαλάσσης· 2 καὶ συνέχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάσαι καὶ ἰθὺς· 3 καὶ ἔσταντες ἔξω τῆς οἰκίας, λέγοντες αὐτῷ πολλά ἐν παραβολαῖς, λέγοντες ἰδοὺ ἐβλήθη ὁ ἀσπίρων τῶ ἀσπίρων. 4 Ἐν τῇ ἀσπίρῃ αὐτοῦ, ἀπὸ ἑπτασπυρίων τῶν ὀσόν, ἐκλήθη ἡ πετρία, ἡ νεκροφάγος αὐτῶν. 5 Δὴ αὖτε ἐπίσει ὅτι ἡ πετρία αὐτοῦ, ὅπου ἦν ἐκ τῶν ὀσόν, ἐκλήθη ὁ ἀσπίρων. 6 Ἦλθεν δὲ ἀραπίλωντος ἰκαυμαπίδης, ἡ δὲ ἦν τῶ μὴ ἐχθρὸν βλάπτειν. 7 Δὴ αὖτε ἐπίσει ὅτι τὰς ἀκαθάρτας, ἡ ἀνεβουσαι αἱ ἀκαθάρτες, ἡ ἀπὸ τῶν ὀσόν αὐτῶν.

1 En δὲ τῇ ἡμέρᾳ ἐκείνῃ ἐξελθὼν ὁ Ἰησοῦς ἔξω τῆς οἰκίας, ἐκάθητο πρὸς τὸ πλάγιον τῆς θαλάσσης· 2 καὶ συνέχθησαν πρὸς αὐτὸν ὄχλοι πολλοί, ὥστε αὐτὸν εἰς τὸ πλοῖον ἐμβάσαι καὶ ἰθὺς· 3 καὶ ἔσταντες ἔξω τῆς οἰκίας, λέγοντες αὐτῷ πολλά ἐν παραβολαῖς, λέγοντες ἰδοὺ ἐβλήθη ὁ ἀσπίρων τῶ ἀσπίρων. 4 Ἐν τῇ ἀσπίρῃ αὐτοῦ, ἀπὸ ἑπτασπυρίων τῶν ὀσόν, ἐκλήθη ἡ πετρία, ἡ νεκροφάγος αὐτῶν. 5 Δὴ αὖτε ἐπίσει ὅτι ἡ πετρία αὐτοῦ, ὅπου ἦν ἐκ τῶν ὀσόν, ἐκλήθη ὁ ἀσπίρων. 6 Ἦλθεν δὲ ἀραπίλωντος ἰκαυμαπίδης, ἡ δὲ ἦν τῶ μὴ ἐχθρὸν βλάπτειν. 7 Δὴ αὖτε ἐπίσει ὅτι τὰς ἀκαθάρτας, ἡ ἀνεβουσαι αἱ ἀκαθάρτες, ἡ ἀπὸ τῶν ὀσόν αὐτῶν.

quod centū est fructus & dedit bonam in terram cecidit & aliud
 8 ואחרנא נפל כארעא טבתא ויהב פארמא אית דמאא
 aures cui sunt is quod trigita & est quod sexagita & est
 ואית דשתין ואית דתלתין: 9 מן דאית לה אדנא
 quare ei & dixerunt discipuli eius & accefferunt audiāt ad audiendū
 דנשמע נשמע: 10 וקרבו תלמודוהו ואמרין לה למנא
 & dixit respondit verò ipse cum eis tu loqueris in parabolis
 בפלאותא ממלל את עמהון: 11 הו דין ענא ואמר
 eglotum regni arcana nosse datum est quia vobis eis
 להון דלבוהו הו יהיב למדע ארזא דמלכותא דשמיא
 ei dabitur cui est enim illi datū est non verò illis
 להנון דין לא יהיב: 12 למן גיר האית לה נתיבה לה
 ab eo auferetur ei quod est id etiam cui non est & illi sibi & abundabit
 ונתיתר לה ולמן דלית לה ואף הו דאית לה נשתקל מנא:
 videntes quia cum illis ego loquor in parabolis hoc propter
 מטל הנא בפלאותא ממלל אנא עמהון מטל דהון 13
 intelligunt neque audiunt & nō & audientes vident & non
 ולא הון ושמעין ולא שמעין ולא מסתכלין:
 audietis q̄ audiendo qui ait Isaię propheta in eis & adimpletur
 14 ושלמא בהון נביותה דאשעיא דאמר דשמעא תשמעין
 cognoscetis neque videbitis & videndo intelligetis & non
 ולא תסתכלון ומחזא תחזון ולא תדעון:
 grauitur & auribus huius populi cor enim nube offusum est
 15 אתעבי לה גיר לכה דעמא הנא ובאדניהון ויקראית
 & audirent oculis suis viderent vt non clauserūt & oculos suos audiunt
 שמעין ולעניניהון עעטו דלא נחזון בעניניהון ונשמעין
 eos & sanarem & cōuertētūr corde suo & intelligerēt auribus suis
 באדניהון ונסתכלון בלבהון ונפנון ואסא אנון:
 quia audiunt & aures vestre quia vidēt oculi beati verò vestri
 16 דילכו דין טוביהון לעניניהון דהון ולאדניהון דשמעין:
 & iusti prophetę quod multi vobis ego dico enim amen
 17 אמין גיר אמר אנא לכו דסגיאא נביא ודיקא
 & audire viderūt neq; vos quod videtis id vt viderent cupierunt
 אתהרגנו דנהון מדם דהון אנתון ולא חו ולשמע
 audierunt & non vos quod auditis id
 מדם דשמעין אנתון ולא שמעין:

8 Alia autem ceciderunt in terram bonam, & dabant fructum, aliud centesimum, aliud sexagesimum, aliud tricesimum.
 9 Qui habet aures audiendi, audiat.
 10 Et accedentes discipuli dixerunt ei, Quare in parabolis loqueris eis?
 11 Qui respondens, ait illis, Quia vobis datum est nosse mysteria regni cælorum: illis autem non est datum.
 12 Qui enim habet, dabitur ei, & abundabit: qui autem non habet, & quod habet auferetur ab eo.
 13 Ideo in parabolis loquor eis, quia videntes non vident, & audientes non audiunt, neque intelligunt.
 14 Et adimpletur in eis propheta Isaię dicētis, Auditu audietis, & non intelligetis, & videntes videbitis, & non videbitis.
 15 Incaffatum est enim cor populi huius, & auribus grauitur audierunt, & oculos suos clauserunt, nequando videant oculis, & auribus audiant, & corde intelligāt, & conuertantur, & sanem eos.
 16 Vestri autem beati oculi, quia vident: & aures vestre, quia audiunt.
 17 Amen quippe dico vobis, quia multi prophetę & iusti cupierunt videre quę videris, & non viderunt: & audire quę auditis, & nō audierunt.

8 θησαυρὸς κεντῶν ἐστὶν οὗτος ἐν τῇ γῆν καλῇ, καὶ ἐστὶν ἑκατὸν, ὁ δὲ ἑξήκοντα, ὁ δὲ τριῶντα. 9 ὁ ἔχων
 ὦτα ἀκούει, ἀκούετω. 10 προσελθόντες οἱ μαθηταὶ εἶπον αὐτῷ, διὰ τί ἐν παραβολαῖς λαλεῖς αὐτοῖς;
 11 ὁ δὲ ἀποκριθεὶς εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι ὑμῶν ἐστὶν δοθεὶς γινώσκειν τὰ μυστήρια τῆς βασιλείας τοῦ θεοῦ, καὶ τοῖς ἄλλοις δὲ οὐ δοθεῖν.
 12 ὁ τις γὰρ ἔχει, δόθησεται αὐτῷ, καὶ περισσεύσεται ὅτις δὲ οὐκ ἔχει, ὃ ἔχει ἀρθήσεται ἀπ' αὐτοῦ. 13 διὰ τὸν
 οὖν ἄσφαλον αὐτοῖς λαλεῖ, ὅτι βλέποντες οὐ βλέπομεν, καὶ ἀκούοντες οὐκ ἀκούομεν, καὶ οὐκ οὐκ ἀκούομεν, καὶ οὐκ οὐκ ἀκούομεν.
 14 καὶ μακάριοι οἱ οὗτοι οἱ ὄφθαλμοί σου, ὅτι βλέπουν, καὶ ἠκούουν, καὶ οὐκ ἠκούουν. 15 ἐπεὶ γὰρ ἡ καρδία αὐτῶν ἁλοῦται, καὶ οἱ ὄφθαλμοί αὐτῶν ἁλοῦται, καὶ ἡ καρδία αὐτῶν ἁλοῦται, καὶ οὐκ οὐκ ἀκούουν, καὶ οὐκ οὐκ ἀκούουν, καὶ οὐκ οὐκ ἀκούουν.
 16 ὁ μὲν δὲ μακάριοι οἱ ὄφθαλμοί σου, ὅτι βλέπουν, καὶ ἠκούουν, καὶ οὐκ ἠκούουν. 17 ἀμὲν ἔγωγε λέγω
 ὑμῖν, ὅτι πολλοὶ θεοφύλαται καὶ δικαιοφύλατοι ἰδοῦν ἄβυσσους, καὶ οὐκ ἰδοῦν, καὶ ἀκούσαν ἀκούειν, καὶ οὐκ ἀκούσαν.

f ij

18 Vos ergo audite parabolam seminantis.

19 Omnis qui audit verbum regni, & non intelligit, venit malus, & rapit quodd seminatum est in corde eius: hic est qui secus viam seminatus est.

20 Qui autem super petrosam seminatus est: hic est qui verbum Dei audit, & continuo cum gaudio accipit illud.

21 Non habet autem in se radicem, sed est temporalis. Facta autem tribulatione & persecutione propter verbum, continuo scandalizatur.

22 Qui autem seminatus est in spinis: hic est qui verbum Dei audit, & solitudo seculi istius, & fallacia diuitiarum suffocat verbum, & sine fructu efficitur.

23 Qui vero in terram bonam seminatus est, hic est qui audit verbum, & intelligit, & fructum affert, & facit: aliud quidem centesimum, aliud autem sexagesimum, aliud vero tricesimum.

24 Aliam parabolam proposuit illis dicens, Simile factum est regnum celorum homini qui seminavit bonum semen in agro suo.

25 Cum autem dormirent homines, venit inimicus eius, & supereminavit zizania in medio tritici, & abiit.

26 Cum autem creuisset herba & fructum fecisset, tunc apparuerunt & zizania.

verbum qui audit omnis feminis parabolam audite autem vos 18

אנתון דין שמעו מתלא דורעא 19 כל דשמע מתלא רמלכותא ולא מסתכל בה אתא בישא והטף מתלא דוריעא בלבה הנו הו דעל יד אורחא אודרע 20

הו דין דעל שועא אודרע הו הו דשמע מתלא זכר שעתה בהרותא מקבל לה 21 לית לה דין

עקרא בה אלא דזבנתא הו ומתא דהוא אולענא או רדופיטא מטל מתלא עגל מתכשל 22 הו דין הכיר

כובא אודרע הו הו דשמע מתלא ורנינא רעלמא הו טועי דעותרא חנקין לה למלתא ודלא פארא הו 23

הו דין רעל ארעא טבתא אודרא הו הו דשמע מתלי ומסתכל ויזב פארא ועבד אית דמאא ואית דשתין ואית דתלתין 24

דקורבא דחר בשבא דכהנא אחרנא מתלא אמתל להון ואמר דמיא מלכותא דשמא לגברא דורע זרעא טבא בקריתא 25

אנשא אתא בעל דבבה וזעא זינא ביתא חטא ואול 26 כד דין יפא עסבא ועבד פארא הידין אתחזיו אף זינא

18 υμεις ουδ ακουσατε τω σωζωσαλω τω απειραντε * 19 παντες ακουοντες τον λογον της βασιλειας, και μη συνιεντες, ερχεται ο ποινηρος, και αρπαζει το εσπειρωμενον εν τη καρδια αυτου * υπος δευ ο σωζωσα τω οδον απειρες. 20 ο δε δευ τα πικρωδη απειρες, υπος δευ ο τον λογον ακουων, και θυδους μωζαρας αμωσαν αυτον * 21 ου εχθ δε ειχαν εν εαυται, διηλ σαφισκαρος δευ * γυρωδους δε θυδους η διωγμωδ δευ τον λογον, θυδους σκανδαλιζεται. 22 ο δε εις τας ακουοντας απειρες, υπος δευ ο τον λογον ακουων, δε η μεμεμα τω αιω ος τυπου, δε η απαντη τω πλντυ συμμωζα τον λογον, δε ακαρπος γινεται. 23 ο δε δευ τω τω τω σωζωσα απειρες, υπος δευ ο τον λογον ακουων η συνιων ος δε ακαρποφορει, δε ποιει, ο μωζα εαπτη, ο δε δευ καινοτα, ο δε πελαχοστα. 24 διηλω σωζωσαλω παρελησαν αυτους, λεζωω ωμοιωθη η βασιλεια τω εβανων δωδρωπω απιεστη καιλω απειρμα εν τω αγρω αποτθ 25 ου δε τω ακουωδεν τω δωδρωπω, ηλθεν αυτθ ο εχθρος, δε εσπειρε εζωαα αβα μεσον τω απτυ, δε απηλθεν. 26 ου δε εβλαστησε ο χορτος, δε ακαρπος επιησε, τω εφανη η ζωαα.

semē nonne Dñe noster illi & dixerūt domus domini serui & accesserunt
וקרבו עבדוהי דמרא ביתא ואמרו לה מרן לו זרעא

zizania in eo sunt vñdenam in agro tuo seminaſti bonum
טבא זרעת בקריהך מן אימנא אית בה זיזנא

ei dicunt hoc fecit inimicus homo illis ait autem ipse
הו דין אמר להון נברא בעל דבבא עבד הדא אמרין לה

dixit autē ille ea colligamus eamus tu vis serui eius
עבדוהי צבא את נאול נגבא אנון

triticū etiā cum illis eradicetis zizania estis colligentes dum ne fortē eis
להון דלמא כד מגבין אנתון זיזנא תעקרון עמהון אף השאו

& in tēpore ad messem vsque pariter vtraque crescant finite
& שבוקו רבין תריהון אכחדא עד מא להצרא וכזבנא

ea & ligate zizania primū colligite messoribus ego dicam messis
דחצרא אמר אנא להצרא גבו לוקרם זיזנא ואסור אנו

in horrea mea illa colligite autē tritica vt comburantur in fasciculos
מאסריתא דנאקרון חטא דין כנשו אנון לאוצרי

eglorum regnum simile est & dixit eis proposuit parabolam aliam
אחרנא טתלא אמתל להון ואמר דמיא מלכותא דשמיא

in agro suo seminat homo quod accipiens sinapis grano
לפרדתא דחרדלא דנסב נברא זרעא זרעא בקריהך

maximū creuerit autē cum feminum omnium est minimū & hoc
והי זעוריא הי מן כלהין זרעונא מא דין דרבת רבא

volatile veniat ita arbor & sic olerum omnium est
הי מן כלהון ירקונא והויא אילנא איך דתאתא פרתא

eis dixit parabolam aliam in ramis eius nidulari celi
דשמיא תקן בסוכיך

mulier quod accipiens illi fermento eglorum regnum simile est
דמיא מלכותא דשמיא לחמירא הו דשקלת אנתא

fermētetur totum donec farinae satis in tribus abscondit
טמרת בתלת סאין דקמחא עד מא דכלה חמע

& sine ad turbas in parabolis Iesus locutus est omnia hęc
הלון כלהין מלל ישוע בפלאתא לכנשא ודלא

cum illis loquebatur non parabolis
פלאתא לא ממלל הויה עמהון

27 Accedentes autem serui patrisfamilias, dixerunt ei, Domine, nonne bonum semen seminaſti in agro tuo?

Vnde ergo habet zizania?

28 Et ait illis, Inimicus homo hoc fecit. Serui autem dixerunt ei, Vis igitur imus, & colligimus ea.

29 Et ait, Non, ne fortē colligentes zizania, eradice- ris simul cū eis & triticum.

30 Sinite vtraque crescere vsque ad messem, & in tem- pore messis dicam messoribus: Colligite primū zi- zania, & alligate ea in fasci- culos ad comburendum, tri- ticum autem congregate in horreum meum.

31 Aliam parabolam propo- ſuit eis, dicens, Simile est regnum cęlorum grano si- napis, quod accipiens homo seminauit in agro suo.

32 Quod minimum quidem est omnibus feminibus: cūm autem creuerit, maius est omnibus oleribus, & sic arbor, ita vt volucres cęli veniant, & habitent in ramis eius.

33 Aliam parabolam locu- tus est eis, Simile est regnum cęlorum fermento, quod acceptum mulier abscondit in farinae satis tribus, donec fermentatum est totum.

34 Hęc omnia locutus est Iesus in parabolis ad turbas: & sine parabolis non loque- batur eis.

27 προσελθόντες δὲ οἱ δούλοι τοῦ οἴκου εἰσὸς τοῦ κυρίου, εἶπον αὐτῷ, κύριε, ἢ γὰρ καλὸν σπέρμα ἐσπείρας ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ, πόθεν αὐτῷ ἐγένετο ζιζανία; 28 ὁ δὲ εἶπεν αὐτοῖς, ἐχθρὸς ἀνθρώπου τοῦτο ἐποίησεν. οἱ δὲ δούλοι εἶπον αὐτῷ, τίς γὰρ αὐτῶν ἀπελάσσει τὴν συλλεξάντων αὐτῶν; 29 ὁ δὲ εἶπεν, ἢ μήποτε συλλέξετε τὰ ζιζανία, ἐκρίζωσθε αὐτὰ αὐτοῖς τοῦ σπέρματος. 30 ἀφ' οὗτου συναυξάνεται ἀμφοτέρωθεν ἡ μέγιστος τῆς θελείας, καὶ ἐν καιρῷ τῆς θελείας ἐρῶ τοῖς θελωταῖς, συλλέξατε πρῶτον τὰ ζιζανία, καὶ δήσατε αὐτὰ εἰς δεσμῶς, καὶ ἐν καιρῷ τῆς θελείας ἀπαλείψω αὐτὰ, καὶ κατακαύσω αὐτὰ, καὶ οἱ δὲ σπέρματα συναυξάνετε εἰς τὸ πλῆθος τοῦ σπέρματός μου. 31 διηλυθὲς βολβὸν παρήθηκον αὐτοῖς, λέγων, ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἡ σπυρίδα, ἣν ἐσπείρει ἄνθρωπος ἐν τῷ σῷ ἀγρῷ αὐτοῦ. 32 ὁ μακρότερον μὲν ἐστὶ πάντων τῶν σπυρίδων, ὅταν αὐξήσῃ, μείζων πάντων τῶν λαχάνων ἐστὶν, καὶ οἱ κύνες ἐπιθρονοῦσιν ἐν ταῖς ῥαμίσι, καὶ κατακαύσονται οἱ τοῖς ἀετοῖς αὐτῶν. 33 διηλυθὲς βολβὸν ἠγάπησεν αὐτοῖς ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τοῦ οὐρανοῦ ὡς ἡ ζύμη, ἣν λαβὼν σπυρίδα ἐκράνηεν εἰς ἀλεύρου ἄρτους πέντε, ἕως ἵνα ἐξυμῶσθαι ὀλοῦν. 34 πάντα ταῦτα ἔειπεν ὁ Ἰησοῦς ἐν παραβολαῖς τοῖς ὄχλοις, καὶ χωρὶς παραβολῆς οὐκ ἔλαλε αὐτοῖς.

35 Ut impleretur quod dictum erat per prophetam dicentem, Aperiam in parabolis os meum, & eructabo abscondita à constitutione mundi.

36 Tūc dimissis turbis venit in domū Iesus: & accesserūt ad eum discipuli eius, dicentes, Edifere nobis parabolam zizaniorum agri.

37 Qui respondens ait illis, Qui seminat bonum semen, est Filius hominis.

38 Ager autem, est mundus. Bonum verò semen, hi sunt filij regni. Zizania autem, filij sunt nequam.

39 Inimicus autem qui seminavit ea, est diabolus. Messis verò, consummatio seculi est. Messores autem: angeli sunt.

40 Sicut ergo colliguntur zizania, & igni comburuntur: sic erit in consummatione seculi.

41 Mittet filius hominis angelos suos, & colligent de regno eius omnia scandala, & eos qui faciunt iniquitatē.

42 Et mittet eos in caminum ignis. Ibi erit fletus & stridor dentium.

43 Tunc iusti fulgebunt sicut sol in regno Patris eorum. Qui habet aures audiendi, audiat.

44 Iterū simile est regnum celorum thesauro abscondito in agro: quem qui invenit homo, abscondit, & præ gaudio illius vadit, & vendit uniuersa quæ habet,

35 ut impleretur speriam qui dixit per prophetam quod dictū est id ut impleretur
איך דנתמלא מרס דאתאמר כיד נביא דאמר אפתח
mundi cōstitutionē ante quæ ab abscondita & eructabo in parabolis os meū
פומי במתלא ואבע כסיתא דמן קדם תרמיתיה דעלמא
ad eum & accesserūt in domum & venit turbas Iesus dimisit tunc
הידון שבק ישוע לכנסא ואתא לביתא וקרבו לוהת
& agri zizaniorū illā parabolam nobis explica ei & dicit discipuli eius
תלמידוהי ואמרין לה פשק לן מתלא הו דזיזנא ודקריתא
est bonum semen qui seminat is illis & ait respōdit verò ipse
הו דין ענבא ואמר להון הו דורע זרעא טבא איתוהי
bonū verò semen mundus est & ager hominis filius
ברא דאנשא וקריתא איתוהי עלמא זרעא דין טבא
illius mali filij sunt verò zizania regni sunt filij
בניה אנון דמלכותא זיזנא דין איתוהון בנוהי דבישא
verò messis satanas est ea q. seminavit autē inimicus
בעל דבכא דין דורע אנון איתוהי סטנא הצרא דין
angeli autem messores mundi consummatio est
איתוהי שולמא דעלמא הצרא דין מלאכא
erit sic igni & comburuntur zizania colliguntur ergo sicut
איכנא הכיל דמתנגבן זיזנא ויקדין בנורא הכנא נהוא
hominis filius mittet huius seculi in consummatione
בשולמא דעלמא הנא נשרר ברה דאנשא
& omnes scandala omnia regno illius & colligent angelos suos
מלאכיהו ונגבן מן מלכותה כלהון מכשולא ובלהון
erit illic ignis in fornacem eos & proiciet iniquitatē faciētes
עבוי עולא ונרמון אנון באותנא דנורא תמן נהוא
sol sicut fulgebunt iusti tunc dentium & stridor fletus
בכיא וחורק שנא הידין זדיקא ננהרון איך שמשא
audiat ad audiendum aures cui sunt is patris sui in regno
במלכותא דאבותון מן דאית לה אדנא דנשמע נשמע
in agro q. absconditus est thesaurus celorum regnum simile est rursus
תוב דיא מלכותא דמטרא לסיתרא דמטשיא בקריתא
ei q. sunt oia vendit, abijt gaudio & p̄e & abscondit homo cum inuenit quē
הי דאשכחה גברא וטשיה ומן חדותה אול זבן כלראית לה

35 ὅπως πληρωθῆτὸ ρηθὲν ἐξ τῆς προφητείας λέγοντος· ἀνοίξω ἐν παραβολαῖς τὸ στόμα μου, ἐρῶ ἕξωμαι κερρυμένα ἀπὸ καταβολῆς κόσμου. 36 ὅτε ἀφῆς τοῖς ὀχλοῖς, ἦλθεν εἰς τὸ οἶκόν αὐτοῦ, καὶ προσήλθον αὐτῷ οἱ μαθηταὶ αὐτοῦ λέγοντες, φέρσον ἡμῖν τὴν παραβολὴν τῆς ζιζανίας. 37 ὁ δὲ ἀπεκρίθης εἰπὼν αὐτοῖς, ὁ ἀσῖρος τὸ καλὸν ἀσῖρα, ὅτιν ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου. 38 ὁ δὲ ἀγρός, ἐστὶν ὁ κόσμος, τὸ δὲ καλὸν ἀσῖρα, ὅτι εἰσὶν οἱ υἱοὶ τῆς βασιλείας· τὰ δὲ ζιζανία, εἰσὶν οἱ υἱοὶ τοῦ ποινοῦ. 39 ὁ δὲ ἐχθρὸς ὁ ἀσῖρας αὐτῶν, ἐστὶν ὁ διάβολος, ὁ δὲ θελεσμός, σιωπήλα τὸ αἰῶνος· ὅτιν οἱ δὲ θελεσαι, ἀγγελοὶ εἰσιν. 40 ὡς ὅτε αὐτὸς συλλέγεται τὰ ζιζανία, καὶ πλεῖ κρήνη· ἔως ἔσται ἐν τῇ σιωπείᾳ τοῦ αἰῶνος. 41 ἀποστελεῖ ὁ υἱὸς τοῦ ἀνθρώπου τοὺς ἀγγελοὺς αὐτοῦ, καὶ συλλέξουσιν ἐκ τῆς βασιλείας αὐτοῦ πάντα τὰ σκάνδαλα, καὶ τοὺς ποινοῦτας πᾶν αἰῶμα. 42 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὴν κρήνην τῆς πυρῆς, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 43 ὅτε οἱ δίκαιοι ἐκλαμψουσιν ὡς ὁ ἥλιος ἐν τῇ βασιλείᾳ τοῦ πατρὸς αὐτῶν, ὁ ἔργον αὐτῶν αἰεὶ ἔσται. 44 πάντα ὅμοια ὅτιν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἵσταται ὡς κερρυμένον ἐν τῷ ἀγρῷ, ὃν εὗρεν αἱ θραπὸς ἐμψυα, καὶ ἀπὸ τῆς χαρᾶς αὐτοῦ ὑπάγα, καὶ πάντα ὅσα ἔχει, πωλεῖ,

eglorum regnum simile est rursus illum agrum & emit
 וזכרה לקריתא הוי: תוב דמא מלכותא דשמיא
 autem cum bonas margaritas qui querit negotiatori viro
 לגברא תגרא דבעא הוא מרגניתא שבתא: 47 כד דין
 quicquid vedit abiit precisi eham vnam margaritam inuenisset
 אשכח מרגניתא חדא יקורת דמא אול זכר כלמא
 celorum regnum simile est rursus & emit eam ei est
 דאיא לה זכרה: 47 תוב דמא מלכותא דשמיא

congregat genere omni & ex in mare que iacitur: sagenæ
 למיצידתא דנפלת בימא ומן כל גנס כנשרת:

& bonos colligit & sedetes maris ad littus subducunt eam impleta est & cum
 48 וכד מלת אסקורה לספרי ימא ויתבו נביו וטבא
 in consumatione erit sic foras abiiciunt & malos in vasa piciunt

ארמיו במאנא ובישא שדו לבר: 49 הכנא נהוא בשולמה
 iustorum de medio malos & separabitur angeli exhibit seculi
 דעלמא נפקון מלאלא ונפרשון בישא מן ביני זדיקא:

& stridor fletus erit illic ignis in fornacem eos & proiciet
 ונרמון אנון באתונא דנורא תמן נהוא בכיא וחורק
 dicunt hæc omnia intelligitis Iesus illis ait dentium
 שנא: 51 אמר להון ישוע אסתכלתון כל הון הלין אמרון

scriba omnis hoc propter illis ait Dne noster etia ei
 לה אין מון: 52 אמר להון מטל הנא כל ספרא
 domus domino viro similis est celorum ad regnum qui doctus est

דמתלמד למלכות שמיא דמא לגברא מרא ביתא
 & vetera noua thesauro suo de q profert
 דמפק מן סימטרה חדתתא ועתיקתא:

Ioannis capitis amputationis ad vesperam
 דרמשא דפסק רישרה דיוחנן

illinc discessit istas parabolâs Iesus consumasser cum & factu est
 53 והוא דבר שלם ישוע מתלא הלין שני מן חמון
 ita in synagoga eorum & docebat in ciuitate sua & venit

ואתא למדינתה ומלף הוא להון בכנושתהון איכנא
 & virtutes ista sapientia illi huic vnde & dicerent vt mirarentur
 דנתהרון ונאמרון אימכא לה להנא הכמתא הדא וחילא:

& emit agrum illum.
 45 Iterum simile est regnū
 celorum homini negotiatori
 ri, quærenti bonas marga-
 ritas.

46 Inuenta autem vna pre-
 tiosa margarita, abiit, & ven-
 didit omnia quæ habuit, &
 emit eam.

47 Iterum simile est regnū
 celorū sagenæ missæ in ma-
 re, & ex omni genere pisciū
 congreganti.

48 Quam, cum impleta es-
 set, educentes, & secus littus
 sedentes, elegerunt bonos
 in vasa, malos autem foras
 miserunt.

49 Sic erit in consumma-
 tione seculi, exhibunt ange-
 li, & separabunt malos de
 medio iustorum.

50 Et mittent eos in cami-
 num ignis, ibi erit fletus &
 stridor dentium.

51 Intellexistis hæc omnia?
 Dicunt ei, Etiam Domine.

52 Ait illis, Ideo omnis scri-
 ba doctus in regno celorum
 similis est homini patrifami-
 lias, qui profert de thesauro
 suo noua & vetera.

53 Et factum est, cum con-
 summasset Iesus parabolâs
 istas, transit inde.

54 Et veniens in patriam
 suam, docebat eos in syna-
 gogis eorum, ita vt miraren-
 tur, & dicerent, Vnde huic
 sapientia hæc, & virtutes?

ἡ ἀρχὴ τοῦ βασιλείου τῶν οὐρανῶν ὅμοια ἐστὶν τῷ ἀγρῷ. 45 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀνθρώπῳ ἐμπόρῳ, ζητοῦντι καλοὺς
 μαργαρίτας. 46 ὃς θύρων ἕνα πολυήμιον μαργαρίτου, ἀπληθύν τεσσάρων πάντα ὅσα εἶχε, καὶ ἠρώρεσεν αὐτόν.
 47 πάλιν ὁμοία ἐστὶν ἡ βασιλεία τῶν οὐρανῶν ἀγρῷ βληθῆσιν εἰς τὸν ἄβυσσον, καὶ ὅτι πᾶσι τῶν σωματῶν
 γενομένων. 48 ὡς δὲ ἐπληρώθη, ἀναβίβασαντες ἐπὶ τὸν ἀγρὸν καὶ καθίσαντες, συνελέξαντο καλὰ εἰς ἀθήνη, καὶ
 τὰ δὲ ἄσπερα ἔξω ἔβαλον. 49 ὅπως ἔσται ἐν τῇ συντελείᾳ τοῦ αἰῶνος, ὅτε ἐλεύσονται οἱ ἀγγέλους καὶ ἀφροσύσει
 τοὺς πονηροὺς ἐκ μέσου τῶν δικαίων, 50 καὶ βαλοῦσιν αὐτοὺς εἰς τὸν ἄβυσσον τοῦ πυρός, ἐκεῖ ἔσται ὁ κλαυθμὸς καὶ
 ὁ βρυγμὸς τῶν ὀδόντων. 51 λέγει αὐτοῖς ὁ Ἰησοῦς, σιωπήσατε ταῦτα πάντα, λέγουσιν αὐτῷ, καὶ κώλει. 52 ὃ δὲ
 εἶπεν αὐτοῖς, ὅτι τίποτις γραμματεὺς μαθητῶν τοῦ εἰς τὸν αἰῶνα βασιλείας τῶν οὐρανῶν, ὁμοίος ἐστὶν ἀνθρώπῳ οἰκοδε-
 σποτῇ, ὃς τις οὐκ ἀλλὰ ὅτι τῆσιν αὐτοῦ ἀμὰ καὶ παλαιά. 53 καὶ ἐβλήθη ὅτι ἐτίλεισεν ὁ Ἰησοῦς τὰς πα-
 ραβολὰς ταύτας, μετήρην ἐκείνην. 54 καὶ ἔβη εἰς τὸν πατριῶτα αὐτοῦ, ἐδιδάσκεν αὐτοὺς ἐν τῇ συναγωγῇ
 αὐτῶν, ὡς τε οὐκ ἐκλήθη αὐτοῖς, καὶ ἐβλήθη ὅτι ἐτίλεισεν αὐτοὺς ὅτι τῆσιν αὐτοῦ ἀμὰ καὶ παλαιά.

55 Nónne hic est fabri filius? Nónne mater eius dicitur Maria: & fratres eius Iacobus & Ioseph, & Simon & Iudas?

56 Et sorores eius, nónne omnes apud nos sunt? Vnde ergo huic omnia ista?

57 Et scandalizabantur in eo. Iesus autem dixit eis, Non est propheta sine honore, nisi in patria sua, & in domo sua.

58 Et non fecit ibi virtutes multas, propter incredulitatem illorum.

CAP. XIII.

1 IN illo tempore audiuit Herodes Tetrarcha famam Iesu, & ait pueris suis,

2 Hic est Ioannes Baptista, ipse surrexit à mortuis, & iudeò virtutes operantur in eo.

3 Herodes enim tenuit Ioannem, & alligauit eum: & posuit in carcerem propter Herodiadem vxorẽ Philippi fratris sui.

4 Dicebat enim illi Ioannes, Non licet tibi habere eam.

5 Et volens illum occidere, timuit populum: quia sicut prophetam eum habebat.

6 Die autem natalis Herodidis saltauit filia Herodidis in medio: & placuit Herodi.

7 Vnde cum iuramento pollicitus est ei dare quodcumque postulasset ab eo.

Maria vocatur mater eius nōne fabri filius ille est nōne
 לא הוא הנא ברה דנגרא לא אמר מתקריא מרים
 & sorores eius & Iuda & Simon & Ioseph Iacobus & fratres eius
 ואחותיה ויוסף ויוסב ויוסב ויהודה ו
 56 omnia ista ipsi huic vnde sunt apud nos nōne omnes
 בלהין לא הא לותן אנין אימכא לה להנא הלין בלהין
 57 ppheta nō est illis ait Iesus verò ipse in eo & offendebantur
 ומתבשלין הווי בה הו דיין ישוע אמר להון לית נביא
 illic fecit neque & in domo sua in ciuitate sua nisi despectus
 דצעיר אלא אן במדינתה ובכיתה: ולא עבד תמן
 incredulitatẽ illorũ propter multas virtutes
 חילא כנאיא מטל לא הימנותהון
 14 Caput
 קפלאון יד

de Iesu famam tetrarcha Herodes audiuit tempore autem in illo
 1 בהו דיין זכנא שמע הרודס מטררכא שמעה דישוע
 domo e surrexit ipse Baptista Ioannes iste est seruis suis & dixit
 2 ואמר לעבדוהי הנויחנן מעמרנא הו קם מן בירת
 Herodes autem ipse in eo operantur virtutes hoc propter mortuorũ
 3 מיתא מטל הנא חילא מסתערין בה: הו דיין הרודס
 victorum in domum & coiecerat eum & vinxerat eum Ioannẽ tenuit
 אחד הווי ליוחנן ואסרה וארמיה בירת אסירה
 ei dicebat fratris sui Philippi vxorem Herodiadem propter
 4 מטל הרודיא אנתת פיליפוס אחוהי: אמר הוא לה
 & volebat vxor tibi vt sit licet non Ioannes enim
 גיר יוחנן דלא שליט דתהוא לך אנתתא: וצנא הוא
 tenebant prophetã quã tanquã populo a & metuebat eum occidere
 למקטלה ורחל הוא מן עמא דאיך דלנביא אחידין הו
 filia saltabat Herodis natiuitatis domus autem esset cum cum
 6 לה כד הוא דיין בית ילדה דהרודס רקדת ברתה
 propter Herodi ipsi & placuit accumbentibus coram Herodiadis
 דהרודיא קדם סמיכא ושפרת לה להרודס: מטל
 peteret quicquid ei quod daret illi iurauit cũ iuramento hoc
 הנא במומתא ימא לה דנתל לה כל מדם דתשאלוי

55 ἢ χὴ ὅτις ὄντιν ὁ τῷ τέλειονος ἡ ὄσιν ἢ ἡ μήτηρ αὐτῷ λέγειται Μαριάμ, καὶ οἱ ἀδελφοὶ αὐτοῦ Ἰάκωβος καὶ Ἰωσήφ, καὶ Σίμων, καὶ Ἰούδας. 56 καὶ αἱ ἀδελφαὶ αὐτοῦ ἢ χὴ πᾶσαι παρῆς ἡμῶν εἰσὶ, πόθεν οὖν αὐτῷ αὗται πάντα; 57 καὶ ἐσκασδαλιζόντο ἐν αὐτῷ. ὁ δὲ Ἰησοῦς εἶπεν αὐτοῖς, ἢ χὴ παροφίτης ἄνημος, εἰ μὴ ἐν τῇ πατρίδι αὐτοῦ καὶ ἐν τῇ οἰκίᾳ αὐτοῦ. 58 καὶ ἢ ἐπίσταν ἐκεῖ δυνάμεις πολλὰς, ἀλλὰ τὴν ἀπίστην αὐτῶν.

Κεφ. ΙΔ.
 1 Ἐν ἐκείνῳ τῷ καιρῷ ἤκουσεν Ἡρώδης ὁ τετραάρχης τῆν ἀγγελίαν Ἰησοῦ. 2 καὶ ἐπὶ τοῖς παῖσιν αὐτοῦ, ὅτις ὄντιν Ἰωάννης ὁ βαπτιστῆς, αὐτῶν ἢ χὴ ἔσθη ἀπὸ τῶν νεκρῶν, καὶ εἶπε τῶν αἱ δυνάμεις ὅτις ἐστὶν ἐν αὐτῷ. 3 ὁ δὲ Ἡρώδης κρατήσας τὴν Ἰωάννην, ἐδρανον αὐτὸν, καὶ ἔθηκε ἐν φυλακῇ, διὰ Ἡρωδιάδα τὴν γυναῖκα Φιλίππου τοῦ ἀδελφοῦ αὐτοῦ. 4 ἦρχε γὰρ αὐτῷ ὁ Ἰωάννης, ἢ χὴ ἐστὶ ἡ ἔχθρῃ αὐτοῦ. 5 καὶ ὅτε ἔλαον αὐτὸν ἀποδέξασθαι, ἐφοβήθη τὸν ὄχλον, ὅτι ὡς παροφίτης αὐτὸν εἶχε. 6 ἤρξατο δὲ ἀρραβῶν τῷ Ἡρώδου, ἀρραβῶν ἢ δυνάστην τῷ Ἡρωδίδη ἐν τῷ μέσῳ, καὶ ἤρξατο τῷ Ἡρώδου. 7 ὅταν μὲν ὄρακεν ὡμολογήσασθαι αὐτῇ δούλῳ ὁ βασιλεὺς αὐτῆς.

